

Брюксел, 9 юли 2025 г.
(OR. en)

11407/25

IPCR 51
AG 106
CIVCOM 208
CSDP/PSDC 486
CYBER 210
HYBRID 92
JAI 1051
MI 517
POLMIL 202
PROCIV 95
RELEX 969
COMPET 709
INDEF 74
SAN 443

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 9 юли 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
Стратегия за натрупване на запаси в ЕС: повишаване на
материалната подготвеност на ЕС за кризи

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 528 final.

Приложение: COM(2025) 528 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.7.2025 г.
COM(2025) 528 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стратегия за натрупване на запаси в ЕС: повишаване на материалната
подготвеност на ЕС за кризи**

ВЪВЕДЕНИЕ

В продължение на десетилетия Европейският съюз се ползваше от достатъчно снабдяване със стоки от първа необходимост. Безпрецедентният мащаб на последните кризи обаче показва, че това вече не може да се приема за даденост. Пандемията от COVID-19 разкри уязвимостите във веригите на ЕС за доставки на медицински продукти, енергия, селскостопански хранителни продукти и суровини от критично значение. Незаконната агресивна война на Русия срещу Украйна подчерта стратегическото значение на надеждния достъп до достъпна енергия, критични технологии и инфраструктура и оказва влияние върху селскостопанските консуматииви в световен мащаб.

Днес ЕС е изправен пред съвкупност от все по-сложни и влошаващи се рискове, белязани от нарастващо геополитическо напрежение, включително конфликти, все по-голямото въздействие на изменението на климата, влошаването на околната среда, както и хибридните и кибер заплахи, обусловени от засилената активност на хакативисти, киберпрестъпници и спонсорирани от държави групи. Освен това геополитическите предизвикателства често са преплетени и оказват влияние върху отношенията на ЕС с различни части на света, включително във връзка с веригите за доставки. Потенциалното въздействие на рисковете непрекъснато се увеличава, като това има косвени последици и ефекти, които се натрупват с течение на времето. Това в крайна сметка се превръща в по-голяма цялостна заплаха за сигурността и наличността на основни доставки.

Като се следват препоръките в доклада на Нийнистъо, в рамките на **Стратегията за Съюз на подготвеност**⁽¹⁾ беше обявена общеевропейска стратегия за натрупване на запаси, която 1) ще обединява всички съществуващи секторни усилия за натрупване на запаси, 2) ще подобри достъпа до ресурси от критично значение в целия ЕС и 3) ще съчетае централизираните резерви на равнището на ЕС с приносите на държавите членки, подкрепени от публично-частни партньорства, за да се гарантират ефективност, възможност за разрастване и разходна ефективност.

Тази стратегия за натрупване на запаси в ЕС възприема **всеобхватен подход към натрупването им и обхваща целия му цикъл**, от предвиждане до наблюдение на веригите за доставки, мерки за засилване на сигурността на доставките, управление на натрупването на запаси и използване. Прилага се за **стоки от първа необходимост**⁽²⁾, които за тези цели се разбират като всеки физически обект, необходим за поддържане на жизненоважни обществени функции⁽³⁾. Със Стратегията за натрупване на запаси в ЕС

---

(1) JOIN (2025) 130 final — Европейска стратегия за Съюз на подготвеност.

(2) За целите на тази стратегия „стоки“ обхваща първични и вторични суровини, стоки, природни ресурси, продукти, оборудване и др. Понятието се употребява в широк смисъл, без да се засягат определенията и специфичните понятия, използвани в секторните рамки.

(3) Жизненоважните обществени функции са основни системи и структури, които позволяват на едно общество да функционира, като същевременно защитават нашите общества, икономики, култури и демократични институции при всякакви обстоятелства. Тези функции включват преди всичко безопасността на населението на ЕС, включително защитата от природни бедствия, непрекъснатостта на управлението и процесите на вземане на решения, демократичните процеси, социалното сближаване и икономическата стабилност, както и вътрешната и външната сигурност. Те формират основата на едно стабилно и сигурно общество.

ще бъдат насърчени координираните публични и частни резерви от основни ресурси за влагане в производството и ще бъде гарантирана тяхната наличност при всякакви обстоятелства.

Стратегията ще се ръководи от **основните принципи на солидарност, прозрачност, отчетност и равен достъп до ресурси** в целия ЕС, което е от жизненоважно значение за осигуряването на равенство за всички, особено при тежки обстоятелства. В съответствие с рамката за Съюза на равенство⁽⁴⁾ при прилагането на Стратегията ще се вземат предвид специфичните нужди на различните групи, включително по отношение на пола, уврежданията, възрастта и расовия или етническия произход.

Като следва Стратегията за Съюз на подготвеност, Стратегията за натрупване на запаси отразява промяна в нагласата от реактивен, секторен подход за управление на кризи към **проактивен, гъвкав и по-добре интегриран подход за подготвеност**.

Защо се нуждаем от стратегия за натрупване на запаси в ЕС

Напоследък **държавите членки в целия ЕС са изправени пред сходни предизвикателства**. Налице е възможност за отключване на полезни взаимодействия за постигане на колективна подготвеност на равнището на ЕС чрез споделяне на опит и съвместна работа във връзка с най-добрите начини за осигуряването по приобщаващ начин на навременен достъп до стоки от първа необходимост за органите, бизнеса и обществеността. Следователно е необходим общоевропейски подход, който да допълва и подкрепя усилията на държавите членки.

Натрупването на запаси е съществен компонент от подготвеността на ЕС при кризи и неразделна част от цялостното възпиране и готовност за сценарии на конфликти. Кризите и заплахите може да не са ограничени само до една държава членка, което прави подходящата подготовка на равнището на ЕС още по-уместна. Като единен пазар с високо интегрирани вериги за създаване на стойност и доставки, прекъсванията в наличността на материали или технологии от критично значение изискват способност за реагиране на равнището на ЕС.

През последните години бяха приети няколко съответни инициативи, стратегии и нормативни актове на ЕС⁽⁵⁾ за подсилване на стратегическата автономност, вътрешната и икономическата сигурност, конкурентоспособността, отбраната и издръжливостта, както и за справяне с уязвимостите и зависимостите във веригите на доставки. Сред тези инициативи са мерки, специално насочени към подобряването на достъпа до стоки от първа необходимост, като например изискването държавите членки да поддържат запаси от нефт; обединяване на търсенето и съвместно закупуване на газ; мерки за подобряване

⁽⁴⁾ Стратегиите за Съюза на равенство насърчават равния достъп до здравеопазване за всички.

⁽⁵⁾ Като например ProtectEU — Стратегията за вътрешна сигурност, Стратегията за икономическа сигурност, Бялата книга за бъдещето на европейската отбрана, Компаса за конкурентоспособността на ЕС, Европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси, Плана за действие относно кръговата икономика, Акта за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар (IMERA), Акта за суровините от критично значение, Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС), Директивата за запасите от нефт (понастоящем в процес на преразглеждане), Регламента на ЕС за съхранението на газ, бъдещия акт за критично важните лекарствени продукти и Стратегията за медицински мерки за противодействие.

на достъпа до, преработката и рециклирането на суровини от критично значение; съвместно снабдяване с ваксини срещу COVID-19; или изграждането на стратегическия резерв на ЕС rescEU (вж. приложение 1 за общ преглед на съответните правни рамки и рамки на политиката на ЕС).

Цялостният подход при все това остава фрагментиран и опитът е открил редица съществени, тясно взаимосвързани недостатъци в рамките на ЕС.

1. **Липсва правилно общо разбиране за това какви стоки от първа необходимост са нужни за подготвеност при кризи**, когато е налице **съвкупност от бързо променящи се рискове**. Това възпрепятства сътрудничеството в междусекторен и трансграничен план. Когато правителствата и предприятията разбират кои стоки са от съществено значение за справяне с възможни кризи, те могат да вземат информирани и координирани решения за това как най-добре да се подготвят за възможен недостиг.
2. **С поделянето на информация и координацията между ЕС и държавите членки, както и между гражданския и военния сектор, са ограничени**. В резултат на това липсва цялостен преглед на усилията за натрупване на запаси от страна на държавите членки в целия ЕС, което от своя страна води до неоптимално използване на наличните ресурси, способности и експертен опит. Освен това, административните, структурните и логистичните бариери, които продължават да съществуват в ЕС, могат да възпрепятстват трансграничното използване, транспорт и достъп при кризисни сценарии.
3. **Недостатъчно използван потенциал за сътрудничество с частния сектор в междусекторен и трансграничен план**. Частният сектор разполага със значителен експертен опит в управлението на запаси, логистиката и използването. Може да бъде насърчено засилено структурно публично-частно сътрудничество по отношение на натрупването на запаси за извънредни ситуации, да бъдат споделяни най-добри практики и да бъдат извлечени поуки в междусекторен и трансграничен план.
4. **Действащите национални или секторни рамки не отразяват в достатъчна степен ролята, която инструментите за външна дейност и сътрудничество могат да играят за укрепването на националната материална подготвеност и тази на ЕС**, например по отношение на сигурността на веригите на доставки. Партньорствата с държави извън ЕС и с международни организации могат да допринесат за повишаването на взаимната издръжливост и за осигуряването на стоки от първа необходимост.

От решаващо значение за подготвеността на ЕС е да бъде преодоляна **липсата на всеобхватен, споделен анализ между всички заинтересовани страни, в междусекторен и трансграничен план**, и да бъдат координирани усилията за бърза и ефективна подготовка и реагиране. Ето защо в тази стратегия се възприема **междусекторна и трансгранична перспектива**, в рамките на която ЕС може да осигури най-голяма добавена стойност.

Общата **цел** на стратегията е да бъде **подобрен достъпът до стоки от първа необходимост** при всякакви обстоятелства. Това ще подобри **оперативната съвместимост** на системите за натрупване на запаси както на национално ниво, така и на равнището на ЕС, през целия цикъл на натрупване на запаси — планиране, закупуване, управление и използване на запасите. Със стратегията се осигурява **материалната подготвеност**, което означава готовност, наличност и достъпност на

стоки от първа необходимост като част от ефективен отговор на кризи и конфликти. Същевременно с нея се подкрепя и **стратегическата автономност на ЕС**, като се намаляват зависимостите и уязвимостите и се увеличава производството на стоки от първа необходимост в ЕС.

Изграждане на стратегия за натрупване на запаси в ЕС

Тази стратегия се основава на действащите секторни рамки на ЕС и следва принципите на Стратегията за Съюз на подготвеност, изложени по-долу.

- **Подход, обхващащ всички опасности**, който покрива целия спектър от природни и причинени от човека рискове и заплахи за материалната подготвеност. Целта му е да се преодолеят по всеобхватен начин повишените рискове и заплахи за сигурността на доставките, включително при сценарий на конфликт, както и взаимодействието на рисковете и техните каскадни ефекти.
- **Подход, обхващащ всички равнища на управление**, който обединява всички съответни заинтересовани страни — на всички равнища на управление (местно, регионално и национално равнище, както и на равнище на ЕС) — и насърчава сътрудничеството, съгласуваността на политиките и споделянето на ресурси. Той включва ефективното сътрудничество между гражданските органи и органите за отбрана, както и съгласуваното интегриране на вътрешното и външното измерение.
- **Подход, обхващащ цялото общество**, който насърчава приобщаваща култура на материална подготвеност, включващ всички съответни участници в сигурността на доставките, особено частния сектор. Това означава също така да се помогне на гражданите да станат участници в постигането на собствената им издръжливост, като разполагат с ресурси за самодостатъчност от най-малко 72-часа, вземайки предвид техните специфични нужди, както е подчертано в Стратегията за Съюз на подготвеност.

В съответствие с горепосочените констатации, в тази стратегия се определят седем ключови области за действие на ЕС:

1. подобряване на координацията между държавите членки и с ЕС;
2. прогнозиране, предвиждане и стратегическо планиране;
3. запълване на липсите чрез стратегическо натрупване на запаси от страна на ЕС;
4. засилване на стабилна и оперативно съвместима транспортна и логистична инфраструктура;
5. подобряване на сътрудничеството между гражданския и военния сектор;
6. насърчаване на публично-частното сътрудничество;
7. насърчаване на сътрудничеството във външната дейност и международните партньорства.

Стратегията се съсредоточава върху междусекторните предизвикателства, като същевременно се стреми към пълно взаимно допълване със специфични секторни действия⁽⁶⁾. Тя ще бъде изпълнявана в тясно сътрудничество с държавите членки и

⁽⁶⁾ Например новата Стратегия за медицински мерки за противодействие и стратегическия план на ЕС към нея за натрупване на медицински мерки за противодействие (COM(2025) 529 final).

съответните заинтересовани страни, като изцяло се зачитат субсидиарността, националните области на компетентност и особеностите на държавите членки.

1. ПОДОБРЯВАНЕ НА КООРДИНАЦИЯТА МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И С ЕС

Всяка държава членка е отговорна за собствената си материална подготвеност. Въпреки това при тежки, дългосрочни, сложни и трансгранични кризи е от решаващо значение да се координират националните мерки, за да се осигури непрекъснато снабдяване със стоки от първа необходимост и запазването на жизненоважни обществени функции. Координацията не само **насърчава солидарността, но и предотвратява смущенията на единния пазар**. При липса на координация е възможно държавите членки да се конкурират за стоки, производствени способности, способности за съхранение и използване, както и да нарушат добре функциониращите пазари, което ще доведе до ненужно дублиране, разходи и неефективни реакции при кризи, и ще окаже допълнителен натиск върху вече уязвимите вериги за доставки.

Като първа стъпка е необходимо да се укрепи **взаимното доверие и разбирателство**, като се вземат предвид опасенията, свързани с националната сигурност. ЕС ще разработи допълнително **сигурни инструменти за споделяне на информация**⁽⁷⁾, за да даде възможност на държавите членки, Комисията, съответните агенции на ЕС и заинтересовани страни да обединяват информацията относно веригите за доставки, договореностите за натрупване на запаси и плановете за използване. Тези инструменти трябва да бъдат добре защитени и да отговарят на изискванията на ЕС за сигурност. Споделянето на информация, включително с Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), когато е уместно, следва да укрепи оперативната съвместимост и по този начин да подобри ефективността на съвместната реакция при кризи.

Освен това **засилването на полезните взаимодействия и оперативната съвместимост** по отношение на складираните стоки, договореностите и плановете за използване в целия ЕС ще доведе до повишаване на ефективността. **Координацията следва да се подобри на няколко етапа от цикъла на натрупване на запаси** — планиране, закупуване, управление и използване на запасите. Това следва да включва и по-добро сътрудничество при идентифициране на критични зависимости във веригите на доставки, съгласуване на плановете за диверсификация и сътрудничество с митниците, за да се улесни притокът на стоки от първа необходимост в ЕС или да се гарантира прилагането на евентуални ограничения за износ. Съвместните и централизираните обществени поръчки⁽⁸⁾ могат ефективно да оптимизират придобиването на ресурси и сътрудничеството във връзка със стоки от първа необходимост между държавите членки и следва да бъдат допълнително

---

(7) Действащите секторни системи за обмен на информация включват например Системата на Европейската общност за обмен на спешна радиологична информация (ECURIE) за радиологични и ядрени аварийни ситуации; Системата за ранно предупреждение и реагиране (СРПР) за биологични, химични и неизвестни сериозни трансгранични заплахи за здравето (съгласно Регламент 2022/2372); Общата система за комуникация и информация при извънредни ситуации (CECIS) (съгласно Решение 1313/2013/ЕС относно Механизма за координация на гражданската защита на Съюза).

(8) Добри примери за нови инициативи за обединяване на търсенето и съвместно закупуване включват AggregateEU, предстоящите механизми относно водорода и Центъра на ЕС за суровините от критично значение. Съвместното закупуване на медицински мерки за противодействие се осъществява от 2014 г. насам.

подобрани. Сътрудничеството по отношение на сигурни и стратегически места за стоки от първа необходимост в целия ЕС, като се вземат предвид регионалните нужди, ще повиши издръжливостта и ефективността като цяло. Могат да се споделят най-добри практики и поуки относно управлението на запасите, проследяването в реално време, следенето на състоянието, предупрежденията за изтичане на срока на годност, ротацията на запасите, срока на съхранение и управлението на отпадъците.

Добри примери за секторни инициативи, с които се координират и **укрепват подходите на държавите членки за натрупване на запаси**, включват механизми за селскостопански хранителни продукти, основни производствени суровини за селското стопанство и медицински мерки за противодействие. Като част от изпълнението на пътната карта за прекратяване на вноса на енергийни ресурси от Русия може да се обмисли засилването на натрупването на запаси от страна на държавите членки и по отношение на ядреното гориво. В сектора на селскостопанските хранителни продукти Европейският механизъм за готовност и реагиране при кризи в областта на продоволствената сигурност (EFSCM) следва да бъде задълбочен и приведен в действие, за да се подобрят обменът на информация, прозрачността и солидарността в областта на натрупването на запаси⁽⁹⁾ между държавите членки, заинтересованите страни и институциите на ЕС, в координация с инструментите по линия на Общата организация на селскостопанските пазари (ООП). В съответствие с Пакта за чиста промишленост платформата за обединяване на търсенето и съвместно закупуване на суровини е първа стъпка към създаването на Център на ЕС за суровините от критично значение, който следва да съдейства за съвместното закупуване на суровини, да координира стратегическите запаси, да контролира мониторинга на веригите на доставки и да насърчава инвестициите. Следва да се осигурят междусекторно обучение и координация.

Като се следва модела на Европейския резерв за гражданска защита в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС), следва да се проучат възможности за система за обмен на информация, чрез която държавите членки да уведомяват ЕС за всички **стоки от първа необходимост, налични за доброволно прехвърляне към друга държава членка по време на кризи**. Това може да включва координиране на разходите за транспорт и използване чрез Комисията в рамките на МГЗС. Накрая, установяването на общи критерии за координирано освобождаване на запаси по време на извънредни ситуации е от съществено значение.

Ключови действия:

- Комисията ще създаде **мрежа на ЕС в областта на натрупването на запаси** с държавите членки. Мрежата ще бъде форум за обсъждания и ще има консултативна роля. Без да се засяга ролята на Съвета в тази област, в рамките на тази мрежа следва да се обсъждат най-добрите практики по отношение на прогнозирането, предвиждането, стратегическото планиране и оценките на разходната ефективност и да разработва динамични, редовно актуализирани неизчерпателни списъци със стоки от първа необходимост, съобразени с различни кризисни сценарии и региони,

⁽⁹⁾ В съответствие с изискванията на ЕС за безопасност на храните и законодателството в областта на конкуренцията.

като взема предвид действащите списъци по сектори⁽¹⁰⁾. Мрежата следва да формулира препоръки по въпроси като изискванията за обем, свързаните с тях системи за надзор и координацията на минималните изисквания.

- В рамките на тази нова мрежа на ЕС за натрупване на запаси Комисията ще подобри **оперативната съвместимост на запасите и договореностите за натрупването им, ще насърчава обмена на най-добри практики** и ще си сътрудничи с държавите членки за установяването на **междусекторни критерии и процедури** в целия ЕС относно оперативните елементи в рамките на цикъла на натрупване на запаси.
- Като вземе предвид действащите секторни системи, Комисията ще проучи осъществимостта на създаването на **платформа за сигурен и подробен обмен на данни** между ЕС и държавите членки относно запасите за извънредни ситуации, като се основава на способностите на Координационния център за реагиране при извънредни ситуации.
- Комисията ще продължи да **насърчава централизираните и/или съвместните механизми за обществени поръчки** в различните сектори, като се основава на модели като споразумението за възлагане на обществени поръчки за медицински мерки за противодействие или възлагането на обществени поръчки за стоки от особено значение при криза, съгласно Акта за извънредните ситуации и издръжливостта на вътрешния пазар (IMERA), rescEU или платформата за обединяване на търсенето и съвместно закупуване на суровини с цел оптимизиране на придобиването на ресурси. Освен това тя ще преразгледа рамката за възлагане на обществени поръчки, както е обявено в Стратегията за Съюз на подготвеност.

2. ПРОГНОЗИРАНЕ, ПРЕДВИЖДАНЕ И СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ

Прогнозирането и предвиждането, навременното идентифициране на заплахи (и възможности за натрупване на запаси) са от решаващо значение за ефективното планиране на доставките и изискванията за натрупване на запаси по отношение на стоки от първа необходимост. Освен това е необходимо стратегическо планиране, за да се определят най-подходящите, съобразени с времето и икономически най-ефективни мерки, за да се гарантира, че стоките от първа необходимост са налични и готови при криза или конфликт. В това отношение правните рамки на ЕС остават фрагментирани⁽¹¹⁾, а практиките в отделните държави членки се различават. В някои области, като например подводните кабели и сигурността на наземните енергийни мрежи, космоса, отбраната,

---

⁽¹⁰⁾ Или да надгражда и допълва списъци, които могат да бъдат разработени по силата на съответните механизми, като например Акта за извънредните ситуации и издръжливостта на вътрешния пазар.

⁽¹¹⁾ Някои действащи или предложени правни рамки на ЕС включват мерки за осигуряване на наличността на конкретни стоки от първа необходимост, като газ и нефт, медицински мерки за противодействие, критично важни лекарствени продукти, суровини, способности за гражданска защита, полупроводници, ваксини за животни и евробанкноти. Тези мерки обаче често имат ограничен обхват. IMERA има по-широк акцент и може да идентифицира стоки от особено значение при криза, ако бъде активиран в режим на бдителност или на извънредна ситуация.

селскостопанските хранителни продукти и основните производствени суровини за селското стопанство, здравеопазването и химикалите за пречистване на вода, липсата на договорености на равнището на ЕС за осигуряване на доставки и издръжливост следва да бъде преодоляна.

Като част от Стратегията за Съюз на подготвеност ЕС ще извърши **цялостна оценка на риска и на заплахите**. Тя ще предложи по-задълбочени анализи за кризисни сценарии и сценарии на конфликти и ще повиши осведомеността за междусекторните и трансграничните рискове по отношение на жизненоважни обществени функции. Това следва да подпомогне **обмена на информация с държавите членки относно оценките на риска, планирането и установяването на липси на стоки от първа необходимост и възможностите за доставки** и в крайна сметка да спомогне за общото разбиране за критичните нужди. Примери за добри практики в това отношение включват Съвета, създаден по линия на IMERA, както и Европейския механизъм за готовност и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност (EFSCM).

Освен това на равнището на ЕС данните от съществуващите **оценки на риска и на заплахите**⁽¹²⁾ и от системите за **мониторинг на веригите на доставки**⁽¹³⁾ следва да бъдат обединени и редовно актуализирани, като се интегрират прогнозни проучвания относно промените в дългосрочен план в областта на сигурността на доставките⁽¹⁴⁾. Автоматизирани системи за наблюдение в реално време, евентуално подкрепени от изкуствен интелект, когато е целесъобразно, могат да предвиждат и проследяват по-ефективно пазарните смущения⁽¹⁵⁾. По-добрата координация на различните инструменти

---

(12) Задължителни периодични оценки на риска: Директива (ЕС) 2022/2557 за устойчивостта на критичните субекти, Директива (ЕС) 2020/2184 за питейната вода; доклади относно ситуацията със заплахите: ([ENISA](#)) годишен обзор на заплахите за киберсигурността и двугодишни доклади за състоянието на киберсигурността; оценката на уязвимостите на веригите на доставки на критично важни лекарствени продукти в предложението на Комисията за преразглеждане на законодателството в областта на фармацевтичните продукти (COM(2023) 193 final); целеви проучвания на уязвимостите на веригите на доставки: [Оценка на уязвимостите на веригите на доставки на първия транш от критично важните лекарствени продукти](#), HERA, 2024 г.; [Рискове и уязвимости във веригите на доставки на храни в ЕС](#), СИЦ, 2023 г.; платформи за редовни оценки и анализ: [Обсерватория на ЕС за технологии от критично значение](#); ad-hoc пазарни проучвания на търсенето и предлагането: [Пазарно проучване на ЕС в областта на сигурността](#), 2022 г.; други съответни оценки на риска: [Европейска оценка на риска, свързан с климата](#), Европейска агенция за околна среда, 2024 г.; [Оценки на риска при възлови технологични области](#) в контекста на Стратегията за икономическа сигурност.

(13) Примери за такова наблюдение включват [системата за предупреждение относно веригите на доставки SCAN](#), инструмент за наблюдение в почти реално време, използван за основни суровини в зелените технологии и някои вериги на доставки на полупроводници; [информационни табла на ЕС за снабдяването с храни и за продоволствената сигурност](#); справки за запасите от суров нефт и/или петролни продукти съгласно Директивата на ЕС за запасите от нефт; мониторинг от [Агенцията за снабдяване към Евратом](#) на високопробен нискообогатен уран и медицински радиоизотопи; [Европейската платформа за мониторинг на недостига](#) относно наличността, предлагането и търсенето на лекарства за хуманна употреба в определени ситуации; [системата на ЕС за митнически надзор](#), която наблюдава движението към ЕС и извън него и защитава от измами и незаконна търговия със стоки от първа необходимост.

(14) [Анализ на веригите на доставки и прогноза за търсенето на материали в стратегически технологии и сектори в ЕС](#) — Прогнозно проучване, Европейска комисия, 2023 г.

(15) Предложението за [реформата на митниците на ЕС](#), най-вече Центъра за митнически данни на ЕС, е уместно, като целта му е да бъде подобро управление на риска чрез споделяне и анализ на данни

ще подобри междусекторната и трансграничната осведоменост за рисковете и за недостига на стоки от първа необходимост и ще предотврати дублирането на усилия.

Тази подобрена координация включва отчитане на принципа на **солидарността на ЕС в договореностите за планиране** — като например подкрепа от една държава членка за друга или от стратегическите запаси на ЕС — за да се избегне или преодолее недостиг на доставки или прекъсване на веригите на доставки, свързани с големи разходи и с тежки последици, и да се улесни възможното преместване на запаси от една държава в друга в ЕС.

Държавите членки следва да обсъдят **целевия обхват** на запасите (въз основа на описаните по-горе оценки на риска, за да определят приоритетните области) и **подходящите минимални нива на запаси** при конкретни обстоятелства в различните сектори, за да се избегнат и отпадъците заради презапаяване. Наличието на общ подход за определянето на обемите на стоки от първа необходимост и на нуждите ще доведе до сравними нива на материална подготвеност в целия ЕС, като бъде укрепена общата готовност и издръжливост, солидарността и ефективното сътрудничество и бъде избегнато нарушаване на нормалното функциониране и на устойчивостта на вътрешния пазар.

Тъй като натрупването на запаси е скъпоструващо и може да доведе до дисбаланси на пазара, при планирането държавите членки и ЕС **следва да направят оценка на различните начини за осигуряване на наличието на стоки от първа необходимост** и да преценят коя методология е подходяща във връзка с натрупването на запаси. Това следва да включва: потенциалното въздействие на риска върху дадена жизненоважна обществена функция; критичността на времето за реакция; припокриването между инструментите и дублирането. Освен това в контекста на нарастващо геополитическо напрежение трябва да се вземат предвид неефективността на пазара, наличието на способности за производство и рециклиране, както и зависимостта на ЕС от други държави.

Мерките за натрупване на запаси или други мерки за материална подготвеност следва да бъдат разработени по начин, който води до свеждане до минимум на пазарните нарушения и до избягване на неблагоприятни ефекти, свързани с обичайната динамика на предлагането и търсенето. Съществуват редица начини за повишаване на гъвкавостта и издръжливостта на веригите на доставки, като например проучване на най-добрите практики в държавите членки и страните извън ЕС, инвестиране в научни изследвания и иновации, подобряване на самодостатъчността на ЕС и на неговите държави членки, повишаване на ефективността и кръговостта на материалите, изложени на риск, и намиране на алтернативи. Следва да се обмисли и установяването на договорености с частния сектор⁽¹⁶⁾ за доставка на стоки от първа необходимост в кратки срокове при извънредни ситуации.

в реално време във всички държави членки, за да се осигури по-добра защита срещу измами и незаконна търговия, както и събиране и анализ на съответната информация за стоки от първа необходимост.

⁽¹⁶⁾ Вж. също глава 6 „Насърчаване на публично-частното сътрудничество“.

Ключови действия:

- Комисията ще **картографира секторните механизми за мониторинг на веригите на доставки** и ще включи **оценките на рисковете за сигурността на доставките и уязвимостта на веригите на доставки** в предвидената всеобхватна оценка на риска и заплахите за ЕС (ключово действие по Стратегията за Съюз на подготвеност). Бъдещият център на ЕС за координация при кризи ще предвижда и наблюдава рисковете, свързани с междусекторни кризи.

3. ЗАПЪЛВАНЕ НА ЛИПСИТЕ ЧРЕЗ СТРАТЕГИЧЕСКО НАТРУПВАНЕ НА ЗАПАСИ ОТ СТРАНА НА ЕС

Пандемията от COVID-19 показва, че националните системи, дори когато са добре координирани, могат бързо да загубят способността си да осигуряват стоки от първа необходимост. Нужни бяха допълнителни действия на равнището на ЕС за справянето с широко разпространения и едновременен недостиг във всички държави членки, включително в най-отдалечените региони. Подобни сложни кризи, при които всички държави се сблъскват с недостиг на едни и същи стоки по едно и също време, вероятно ще се случват все по-често в бъдеще; оттук идва и необходимостта от допълнително **развитие на стратегическо натрупване на запаси на равнището на ЕС**. Досега подходът на равнището на ЕС беше секторен и ограничен.

МГЗС например поддържа стратегически резерви на равнището на ЕС по инициативата rescEU за бързо използване при извънредни ситуации, което включва реагиране при бедствия и медицински мерки за противодействие. ReliefEU, Европейският капацитет за хуманитарен отговор, разполага със световни запаси от хуманитарни доставки. По отношение на здравето на животните Комисията поддържа банки за антигени и за ваксини за трансгранични болести за извънредни ситуации. Европейската агенция по морска безопасност разполага с резервни кораби за реагиране при нефтени разливи. Европейската централна банка управлява стратегически резерв от банкноти. Други примери за подход за натрупване на запаси в областта на енергетиката в целия ЕС са пътната карта REPowerEU, която определя координирано, сигурно и постепенно премахване на вноса на руски газ, нефт и ядрена енергия, както и натрупването на запаси от ключови компоненти, за да се гарантира бързо възстановяване при прекъсвания на предаването и разпределението на енергия.

Сред тези механизми за натрупване на запаси на равнището на ЕС **rescEU** е един от най-големите междусекторни механизми и с най-голяма гъвкавост. Той е в основата на споразуменията на ЕС за натрупване на запаси при извънредни ситуации в контекст, в който споразумения за натрупване на запаси на равнището на ЕС съществуват в ограничен брой сектори.

В бъдеще ЕС следва да **поддържа и увеличава своите стратегически резерви**, като се основава на модела rescEU (вж. приложение 2 за повече подробности относно

консолидирането на съществуващия резерв в rescEU и възможните пътища за бъдещето). Комисията ще оцени целесъобразността на разширяването на тези стратегически резерви с цел включване на други видове способности, за които са установени пропуски.

Този анализ следва да бъде обединен с други **анализи и установени пропуски от сектори, които традиционно не са свързани с гражданската защита**, като например тези, включени в неотдавнашната Европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси и в Плана за действие на ЕС относно сигурността на кабелите. Функционалните модули за ремонт на кабели например могат да бъдат част от Стратегията за натрупване на запаси в ЕС, за да се гарантира бързо възстановяване при прекъсвания на енергийните или оптичните кабели. Запасите за извънредни ситуации могат също да бъдат буфер за някои стоки, като например редкоземни елементи и постоянни магнити, докато нарушените вериги на доставки се адаптират към новата реалност.

Засиленото сътрудничество между публичния и частния сектор, както и по-иновативни решения, като виртуални запаси и материални запаси, управлявани от доставчици, също ще бъдат взети под внимание. През 2026 г. например Комисията ще създаде **Център на ЕС за суровините от критично значение** за съвместно закупуване на суровини от името на заинтересовани предприятия и в сътрудничество с държавите членки. Мониторингът на веригите на доставки и координацията на стратегическите запаси са посочени като потенциални допълнителни задачи⁽¹⁷⁾.

Комисията ще продължи да гарантира също така, че се прилагат **ефикасни практики за управление на запасите**, специално съобразени с вида и естеството на резерва. Ефикасните практики за управление на запасите се отнасят не само до наличието на съвременни технологии или системи, но и до наличието на квалифицирани специалисти, които да разработват и управляват запасите, а именно при реагиране на природни бедствия и извънредни ситуации. Улесняването на обучението и развитието на работната сила в тази област е ключов компонент за непрекъснатото усъвършенстване и ефективност.

Ефикасното управление на запасите включва и практики за ротация и попълване на стоки, както и даряването на артикули с изтичащ срок на годност. То обхваща и оценка на възможността за създаване на виртуални запаси и сключване на споразумения с оператори от частния сектор за предоставяне на специфични стоки по време на криза. По този въпрос Комисията ще разгледа и връщането на стоки, които могат да бъдат използвани повторно след първо използване, за да се увеличи максимално добавената стойност на активите за rescEU.

При прилагането на тази стратегия следва да се вземат предвид и специфичните предизвикателства, свързани с натрупването на запаси и доставките на продукти, които могат да се съхраняват само за кратко време, като например медицински радиоизотопи и изходните материали за тяхното производство.

⁽¹⁷⁾ [Пактът за чиста промишленост](#): съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация, COM(2025) 85 final. Всяко такова съвместно закупуване ще се извършва в съответствие с правилата на ЕС за конкуренцията.

Ключови действия:

- Комисията ще **укрепи rescEU** като резерв от способности за реагиране на равнището на ЕС. Той ще бъде разширен с цел включване на повече способности, след консултация с държавите членки и въз основа на оценка на липсите, при която се отчита и възможността за намаляване на уязвимостта чрез оптимизиране на използването на ресурси и евентуално заместване (вж. приложение 2).
- Комисията ще **осигури попълването на запасите в rescEU след използването им**, като следва проактивен подход за разработване на способности за rescEU.
- Комисията ще работи за консолидиране на действащите инструменти за **насочване на непарична помощ от частния сектор като част от rescEU**, както за подготвеност, така и за реагиране, като допълнение към стратегическите запаси на ЕС.

4. ПОДОБРЯВАНЕ НА СТАБИЛНА И ОПЕРАТИВНО СЪВМЕСТИМА ТРАНСПОРТНА И ЛОГИСТИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА

Осигуряването на наличието на стоки от първа необходимост по време на криза в междусекторен и трансграничен план зависи от стабилна и оперативна съвместима транспортна и логистична инфраструктура за натрупване на запаси. Това се отнася за целия цикъл на натрупване на запаси, от управлението на веригите за доставки до използването им, и включва всички страни — държавите членки, Комисията, военния и частния сектор. Смущенията в логистичните вериги могат сериозно да повлияят на реакцията при кризи както на национално ниво, така и на равнището на ЕС.

ЕС следва да засили сътрудничеството и координацията, за да създаде **адаптивни политики и регулаторни рамки за трансгранично преместване във времена на криза** и смущения. Това включва опростяване на процедурите за трансгранично преместване и разпределение на ресурси и осигуряване на целенасочена гъвкавост в разпоредбите относно транспортирането⁽¹⁸⁾. Този подход следва да се разглежда в контекста на текущата и предстоящата работа по военната мобилност, където улесняването на безпроблемния трансграничен превоз на военно оборудване и персонал в целия ЕС, особено във времена на криза и смущения, е от решаващо значение за това

⁽¹⁸⁾ По време на кризата с COVID-19 например, инициативата „Зелени коридори“ имаше за цел да гарантира, че преминаването на границите, включително проверките и скрининга за транспортните работници, отнема не повече от 15 минути. В отговор на блокадата от Русия на стоки до Украйна и от нея през черноморските ѝ пристанища Комисията въведе Плана за действие за коридорите на солидарността, като подпомогна Украйна при износа и вноса на стоки, използвайки алтернативни логистични маршрути чрез железопътен, автомобилен транспорт и вътрешни водни пътища. По време на гореспоменатите кризи Митническата система за управление на риска (CRMS2) с обмена на информация, свързана с риска в областта на митниците, позволи по-бързи и по-точни оценки на риска чрез използване на автоматизация и споделяне на разузнавателна информация. Това позволи на митническите органи бързо да идентифицират високорискови пратки, като същевременно ускорят митническото оформяне на стоки от критично значение.

ЕС да повиши своята подготвеност, способност за реагиране и надеждна позиция по отношение на възпирането.

Освен това ЕС следва да гарантира, че неговата **инфраструктура за натрупване на запаси** е устойчива, сигурна и достъпна. **Споделянето на информация за нуждите и**, когато е възможно, за **местата** за натрупване на запаси е от ключово значение за съответното развитие на транспортната мрежа. Натрупването на запаси може да спомогне и за гарантиране на **наличността на стоки, необходими за поддържане на устойчивост на транспортни обекти от критично значение**, за осигуряване на непрекъснатост на стопанската дейност и за поддържане на жизненоважни транспортни и логистични функции.

Накрая, оперативно съвместимите граждански и военни транспортни и логистични системи са от съществено значение за осигуряване на бързото преместване на персонал, оборудване и запаси в целия ЕС по време на кризи и конфликти. При инвестициите в транспортна инфраструктура и активи от критично значение следва да се използва **потенциалът им за двойна употреба**. Планирането на местата за натрупване на граждански запаси следва да бъде по-добре координирано с текущата работа на равнището на ЕС по отношение на **военната мобилност**, и по-специално с предстоящия пакет относно военната мобилност. Във всяка оценка на риска при натрупване на запаси следва да **се идентифицират и избягват пречките по стратегически транспортни маршрути и възли**.

Ключови действия:

- Комисията ще улесни **сътрудничеството между мрежата от национални звена за контакт в областта на транспорта** за подобрена координация в транспортния сектор и **мрежата на ЕС за натрупване на запаси**.
- Въз основа на съществуващите процеси Комисията, заедно със съответните агенции и други заинтересовани страни, ще работи за насърчаване на **подготвеността при кризи** в съответствие с Плана на ЕС за действие в извънредни ситуации в областта на транспорта⁽¹⁹⁾.
- Като обръщат дължимото внимание на съответните опасения за сигурността, Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), заедно с държавите членки, ще се стремят да съгласуват по-добре **местата за натрупване на запаси с военната мобилност на ЕС**. Те също така ще насърчават инвестициите в транспортна инфраструктура и транспортни активи с потенциал за двойна употреба.

5. ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО МЕЖДУ ГРАЖДАНСКИЯ И ВОЕННИЯ СЕКТОР

В много кризисни сценарии, като например екстремни метеорологични явления, гражданските органи се нуждаят от военна подкрепа. И обратно, подходът към материалната подготвеност на ЕС, обхващаш всички опасности, включва подготовка за широкомащабни кризи и конфликти, при които сътрудничеството между гражданския и

⁽¹⁹⁾ План за действие в извънредни ситуации в областта на транспорта (COM(2022) 211 final).

военния сектор е абсолютно необходимо. Ефективното противодействие и управление на последиците от всички форми на атаки, включително хибридни заплахи и въоръжена агресия, зависят значително от гражданските способности и ресурси. За да развият и поддържат своята материална готовност, логистични способности и устойчивост, военният сектор разчита на функционирането на по-широки обществени системи.

В Стратегията за медицински мерки за противодействие например се подчертава, че мерките от този тип, необходими за гражданска употреба в болници или за военна употреба на фронта, често са едни и същи. **Засилването на сътрудничеството между гражданския и военния сектор по отношение на медицинските мерки за противодействие** укрепва обществената и военната готовност за извънредни ситуации и увеличава способностите за производство и използване.

Текущото предложение на Комисията за Програма за европейската отбранителна промишленост (ПЕОП) съдържа основни предложения относно дейностите по натрупване на военни запаси, както и нови елементи, които имат значение за **сътрудничеството между гражданския и военния сектор в областта на материалната подготвеност**. В него се подчертава необходимостта от режим на ЕС за сигурност на доставките за отбранителната промишленост, който следва да позволи на ЕС и държавите членки да предвиждат и да се справят с последиците от кризите в доставките чрез различни действия, като например **адаптиране на граждански продукти и създаване на стратегически запаси**. След като влезе в сила, ПЕОП ще осигури рамка за по-нататъшно укрепване на сътрудничеството в областта на военното натрупване на запаси, например чрез финансова подкрепа за дейностите на държавите членки по запасяване, свързани с отбраната. Налице е ясен потенциал за повишаване на **оперативната съвместимост, взаимозаменяемостта и допълняемостта на гражданските и отбранителните активи, стоките с двойна употреба и/или споделените запаси**, когато е уместно и за двата сектора, включително за инфраструктура с двойна употреба за космически комуникации, навигация и наблюдение.

Същевременно има възможност за **засилено сътрудничество и координация между гражданските и военните заинтересовани страни в областта на материалната подготвеност**, включително партньори със сходни интереси, най-вече НАТО. Подходящите области за засилено сътрудничество и координация може да включват **сигурност на доставките и запасите, енергийна сигурност, сигурност на водоснабдяването, медицински мерки за противодействие и стратегическо управление на ресурсите**.

Ключови действия:

- Заедно с ЕСВД Комисията ще улесни **обсъжданията в рамките на мрежата на ЕС за натрупване на запаси с цел обмен на най-добри практики в областта на сътрудничеството между гражданския и военния сектор**, по-специално за да се проучат начините за вземане под внимание на военните изисквания и нужди при гражданските запаси.
- Заедно с ЕСВД Комисията ще **разшири съществуващото сътрудничество на персонала и НАТО**, по-специално чрез структурирания диалог за устойчивост, за да се обърне внимание на материалната подготвеност и натрупването на запаси.

6. НАСЪРЧАВАНЕ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Предприятията ежедневно придобиват, произвеждат, натрупват в запаси и разпространяват стоки от първа необходимост, както и управляват инфраструктура от критично значение. Те обаче са все по-често изложени на рискове и заплахи, които може да повлияят на веригите им на доставки и на обичайната им дейност. В кризисни ситуации тези прекъсвания могат да представляват сериозни рискове за обществото. Освен това частният сектор разполага със значителен експертен опит, свързан с материалната подготвеност, както е признато в Европейската стратегия за икономическа сигурност. Участието на бизнеса във всички фази на натрупването на запаси — предвиждане, управление на веригите на доставки, производствени способности, закупуване, управление на запасите и използване — е от ключово значение за повишаването на ефективността. На равнището на ЕС вече съществуват различни рамки, улесняващи публично-частното сътрудничество в това отношение⁽²⁰⁾, **но всеобхватен междусекторен подход в целия ЕС** ще спомогне за координирането и допълването на тези действащи инициативи.

Публично-частната работна група по въпросите на подготвеността, която ще бъде създадена в рамките на Стратегията за Съюз на подготвеност, ще се свърже ефективно със съответните представители на бизнеса, за да изгради по-гъвкава форма на подготвеност, с която могат да бъдат преодолени или предвидени затрудненията или рисковете по веригите на доставки и да бъде подпомогнато натрупването на запаси и производството при извънредни ситуации, когато е необходимо. Публично-частната работна група по въпросите на подготвеността следва да предоставя съответна информация за мрежата за натрупване на запаси в ЕС.

⁽²⁰⁾ Европейският механизъм за готовност и реакция при кризи в областта на продоволствената сигурност (EFSCM), Директива МИС2 и Директивата за УКС (съответно Директива № 2022/2555 и Директива (ЕС) 2022/2557), МГЗС, Актът за суровините от критично значение, Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, Актът за критично важните лекарствени продукти, Европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси и Стратегията за медицински мерки за противодействие. В някои области задължителни искания за предоставяне на информация могат да бъдат насочени към частни оператори при извънредна ситуация (напр. съгласно Акта за интегралните схеми, ПЕОП, IMERA, Рамковия регламент за медицински мерки за противодействие при извънредни ситуации).

Сътрудничеството в рамките на публично-частната работна група по въпросите на подготвеността може да улесни **картографирането на ключови европейски предприятия, участващи в материалната подготвеност**, въз основа на ясни критерии. Сътрудничеството следва също така да насърчава обмена на най-добри практики в подкрепа на **усилията на държавите членки и предприятията да станат по-издръжливи** на вътрешни и външни сътресения, свързани с договореностите за натрупване на запаси, в съответствие с правилата и принципите на конкуренцията и на единния пазар, както и с потенциалните бъдещи минимални изисквания за подготвеност, предвидени в Стратегията за Съюз на подготвеност.

Освен това ЕС следва да улесни сътрудничеството между самия него, държавите членки и промишлеността при **разработването на инструменти за споделяне на информация** относно критични вериги за доставки и натрупване на запаси, като се основава на действащите секторни рамки и при пълно съответствие с правото на ЕС в областта на конкуренцията.

Освен това е необходим модел на ЕС за проактивен диалог между публичния и частния сектор, за да **се гарантира непрекъснатостта на стопанската дейност по време на кризи**. Разработването на процедури за осигуряване на стоки от първа необходимост при извънредни ситуации, за съвместни операции по натрупване на запаси и партньорства в кризисни ситуации с логистични предприятия би могло да бъде от полза. Експертизата на частния сектор следва да се използва за насърчаване на **разработването на иновативно управление на запасите**, включително на виртуалните запаси.

Държавите членки са внедрили успешни **модели за стимулиране на сътрудничеството с частния сектор** в областта на стратегическото натрупване на запаси, за да **компенсират допълнителните разходи, свързани с натрупването на запаси**, например данъчни стимули и гаранционни схеми. Тези модели следва да бъдат допълнително проучени с частния сектор и споделени между държавите членки.

Ключови действия:

- **Мрежата за натрупване на запаси в ЕС ще картографира и идентифицира най-добри практики, нови решения и стимули**, което ще привлече предприятията да допринасят за повишена устойчивост и доставката на стоки от първа необходимост. Ще бъде установена връзка между стратегическата автономност и картографирането.
- **Специализирано работно направление в рамките на публично-частната работна група по въпросите на подготвеността**, предвидено в рамките на Стратегията за Съюз на подготвеност, ще обсъди критериите, които ще се използват за картографиране на ключови европейски предприятия, участващи в производството на стоки от първа необходимост, и ще улесни споделянето на най-добри практики за осигуряване на стоки от първа необходимост при кризи, обхващайки сигурността на веригите на доставки, ресурсната ефективност и кръговостта, оперативната съвместимост, иновативните модели за натрупване на запаси, управлението на запасите, осигуряването на ротация на запасите и използването им.

7. НАСЪРЧАВАНЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО ВЪВ ВЪНШНАТА ДЕЙНОСТ И МЕЖДУНАРОДНИТЕ ПАРТНЬОРСТВА

В днешния взаимосвързан свят осигуряването на достъп до стоки от първа необходимост по време на кризи зависи от глобалните вериги на доставки. Сигурността и устойчивостта на ЕС и неговите съседни са тясно свързани и представляват фактор за стабилност. Чрез насърчаване на международните партньорства, обмена на добри практики и използването на своите инструменти на външната политика ЕС може да подобри материалната си подготвеност.

ЕС следва допълнително да засили **сътрудничеството в областта на материалната подготвеност със съседните държави**, като надгражда съществуващото сътрудничество, например с държавите, участващи в МГЗС⁽²¹⁾, или с държави — партньори в рамките на Европейската общност за обмен на спешна радиологична информация (ECURIE) за радиологични аварийни ситуации⁽²²⁾. Предстоящият нов Пакт за Средиземноморието ще предложи допълнителни възможности със страните от Средиземноморския басейн и Близкия изток, а наскоро стартираната Стратегия на ЕС за Черноморския регион⁽²³⁾ ще повиши подготвеността на Европа чрез подобряване на транспортните, енергийните и цифровите връзки. Финансирането по линия на инструменти като Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС — Глобална Европа) или Инструмента за предприсъединителна помощ III е от съществено значение за изграждането на взаимна издръжливост. В допълнение ЕС следва по-специално да извлече поуки от опита на Украйна в осигуряването на доставки на стоки от първа необходимост по време на въоръжен конфликт. Освен това ЕС следва да включва Украйна по-систематично в усилията си за натрупване на запаси, включително в европейските вериги за доставки, предвид опита на Украйна.

За да смекчи уязвимостите на веригите на доставки и да засили стратегическата си автономност, ЕС следва да укрепи действащите стратегически международни двустранни споразумения и съюзи и, когато е уместно, да доразвие или изгради целенасочени, взаимноизгодни **партньорства с държави извън ЕС** в сектори като енергетика, здравеопазване, водоснабдяване, отбрана и суровини, като същевременно допринася за устойчивото развитие. Взаимноизгодните партньорства по линия на **стратегията за Global Gateway** следва да се използват, когато е уместно. Освен това следва да се използват инструменти като споразумения за свободна търговия, партньорства за чиста търговия и инвестиции, стратегически партньорства за суровини или в бъдеще стратегически партньорства за критично важните лекарствени продукти и цифрови партньорства.

⁽²¹⁾ Албания, Босна и Херцеговина, Исландия, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Норвегия, Сърбия, Турция и Украйна.

⁽²²⁾ Решение от 14 декември 1987 г. относно договорености на Общността за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност и Препоръка 2000/473/Евратом. Всички държави — членки на ЕС, са страни, както и Черна гора, Северна Македония, Норвегия, Сърбия и Швейцария.

⁽²³⁾ JOIN(2025) 135 final — Стратегическият подход на Европейския съюз към Черноморския регион.

ЕС следва допълнително да засили **сътрудничеството с международни организации и в многостранни форуми**. Например по отношение на проследяването на суровините от критично значение следва да бъде отбелязано участието на ЕС в Международната агенция по енергетика (МАЕ), по-специално в Програмата за сигурност в областта на минералите от критично значение, и партньорството на ЕС с Японската организация за сигурност в областта на металите и енергетиката (JOGMEC), както и ангажиментът в Gavi, Алианса за ваксини в сектора на здравеопазването, за натрупване на запаси от ваксини в света.

ЕС следва също така да използва **външните политики в областта на икономиката и на сътрудничеството, за да се подпомогне съответната транспортна, логистична и цифрова инфраструктура**. Отвореният и сигурен достъп до общи световни блага и стратегически области, като например морските маршрути за доставки и подводните кабели, също е жизненоважен за сигурността на доставките. Подводният кабел MEDUSA, с подкрепата на Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка Глобал, ще осигури високоскоростна свързаност между северните и южните брегове на Средиземно море и ще бъде разширен до Западна Африка. Освен това Транскаспийският транспортен коридор и дванадесетте приоритетни коридора на Global Gateway в Африка са отлични примери за фокуса на ЕС върху установяването на алтернативни и устойчиви транспортни маршрути. Предложеният икономически коридор Индия — Близък изток — Европа (ИМЕС) ще има потенциала да засили свързаността между континентите.

При разработването на своите стратегии за натрупване на запаси ЕС следва да гарантира, че подобни мерки не подкопават световната продоволствена сигурност. В този контекст ЕС ще продължи участието си в международни рамки за сътрудничество, като например инициативата на G-20 за Информационна система за селскостопанските пазари (AMIS), с която се насърчават прозрачността и координацията на световните пазари на селскостопански храни.

Накрая, ЕС следва да увеличи полезните взаимодействия между вътрешните и външните усилия на ЕС за натрупване на запаси, **хуманитарната помощ и международните партньорства**. Протичащите в момента обсъждания относно стратегически вериги за доставки могат да доведат до значително повишаване на ефективността с оглед на настоящия драматичен недостиг на финансиране в хуманитарния сектор и е възможно да послужат като пример за повишаване на ефективността в рамките на ЕС. **ReliefEU** преодолява разминаването между неотложните нужди в засегнатите от кризи райони и ресурсите, налични от страна на европейски партньори. Той допринася за гъвкава и способна да реагира система, която се адаптира както към непосредствените бедствия, така и към текущите хуманитарни предизвикателства, като гарантира, че ресурсите се доставят ефективно и ефикасно там, където са най-необходими.

Ключови действия:

- Европейският съюз и държавите — членки на ЕС, следва да **засилят сътрудничеството си със съседните държави, държавите партньори със сходни интереси и с международните организации** по отношение на подготвеността при кризи, например при извънредни ситуации в областта на здравеопазването.
- Комисията ще работи с държавите членки за по-тясна координация във връзка със **запасите, като проучва възможности за съвместни обществени поръчки и споделено складиране** по целия свят, в сътрудничество и координация с регионалните органи за реагиране при бедствия, за да се улесни бързото и оптимално изпращане на хуманитарна помощ.
- Комисията ще подобри **полезните взаимодействия между вътрешните и външните усилия на ЕС за натрупване на запаси.**

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И СЛЕДВАЩИ СЪТЪПКИ

Укрепването на материалната подготвеност и стратегическите запаси на ЕС е ключов компонент за подобряване на подготвеността в европейските общества при нарастващи рискове и заплахи от кризи. Стратегията на ЕС за натрупване на запаси предоставя първоначална стъпка към всеобхватен и координиран подход, като подкрепя държавите членки със съвместни действия на равнището на ЕС, когато е необходимо.

Материалната подготвеност изисква инвестиции. Тези разходи се компенсират от подобрената устойчивост, намалените смущения, по-ниските разходи за възстановяване, повишената дългосрочна конкурентоспособност и потенциално по-ниските разходи по отношение на човешкия живот и поминък. Принципът на подготвеност и сигурност още при разработването, което е ключово действие в рамките на Стратегията за Съюз на подготвеност, ще играе значима роля за осигуряването на устойчива, дългосрочна финансова подкрепа за повишена материална подготвеност и поддържане на стратегически резерви. В предложенията за следващата многогодишна финансова рамка Комисията ще разгледа значението на материалната подготвеност на ЕС и поддържането на стратегическите му запаси.

В бъдеще Комисията ще работи с държавите членки, ЕСВД, Европейския парламент и заинтересованите страни, за да обсъди и приложи залегналите в настоящата стратегия първоначални действия. Мрежата на ЕС за натрупване на запаси и работните направления на работната група по въпросите на подготвеността ще позволят задълбочаване на анализа на липсите и нуждите, ще насочват прилагането на мерките и ще идентифицират допълнителни нужди от действия. Успоредно с това Стратегията за натрупване на запаси в ЕС ще допълни секторните инициативи за подготвеност. През 2026 г. Комисията ще направи преглед на изпълнението на стратегията.

Непрекъснатото обучение, споделянето на добри практики и иновациите ще доведат до стабилна политика за материална подготвеност и натрупване на запаси в целия ЕС.

Чрез укрепване на материалната си подготвеност ЕС може да гарантира наличието и достъпността на стоки от първа необходимост, като по този начин защити

безпроблемното функциониране на веригите за доставки и жизненоважни обществени функции и подобри благосъстоянието и сигурността на европейските граждани.